

Трибуна українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНО: HEnderson 4-1016

PIK LXI. Ч. 159. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го СЕРПНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 19, 1954. No. 159. VOL. LXI.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТИВ ПРИЙНЯЛА ПРОТИКОМУНІСТИЧНИЙ ЗАКОН В РЕДАКЦІЇ СЕНАТУ

СЕНАТ ЗНОВУ ЗАЯВИВСЯ ЗА ТИМ, ЩОБ КАРАТИ ЧЛЕНІВ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів змінила попередньо ухвалений законопроект і прийняла більшістю 208 до 100 голосів ту редакцію цього закону, щоб членів комуністичної партії карати карою тюрем до 5 років і грошовою карою до 10,000 доларів. Сенат знову голосував за тим самим законом і прийняв його більшістю 41 до 39 голосів, домагаючись, щоб така карата за приналежність до комуністичної партії. Але цей законопроект не має ще кінцевої редакції, бо він мусить бути узгоджений на спільній комісії, якої члени складаються з конгресменів і сенаторів. Члени цієї комісії від Палати Репрезентантів мають інструкції, щоб на цій спільній комісії обстоювали той законопроект, що прийняв Сенат. Президент АЙЗЕНГАВЕР на пресовій конференції заявив, що уряд

Герберт Гувер, молод., іменованний державним підсекретарем

Вашингтон. — Президент АЙЗЕНГАВЕР іменував сина свого президента Герберта Гувера молодшого державним підсекретарем. Гувер вже затверджений Сенатом, і він має перейняти свій пост 1-го жовтня цього року від генерала Беделя Сміта, який зрештовував за свого становища з огляду на своє здоров'я. Гувер має 51 рік, останній рік він був державним державного секретаря Діанна Фостера Доллеса, і йому вдалося при-

Опрацюють податкові правила

Вашингтон. — Податковий комісар Т. Колеман Ендрю заявив, що в зв'язку з зміною в податковому законі (подібної зміни не було впроваджені 75 років), — податкові урядовці опрацюють нові правила, згідно з якими треба буде платити податок в най-

Конгресс підвищив межу державної заборгованості на 6 бiльйонів

Вашингтон. — Конгресс погодився підвищити межу державної заборгованості з теперішніх 275 бiльйонів доларів до 281 бiльйона доларів, отже збільшити її на шість бiльйонів доларів. Цей закон важливий до 30 червня 1955

Бенсон про допомогу фермерам

Вашингтон. — Секретар рiльництва Езра Тефт Бенсон звернувся до пiвденно-захiдних залiзничних компанiй, щоб вони знизили цiни за перевiз залiзничною корму для худоби в тих районах, де панує посуха. В своєму зверненнi він зазначає, що „фермери мають великi втрати в

В АМЕРИЦІ

● Сенат і Палата Репрезентантів прийняли закон про надання пенсії вдові по покійному судді Найвільному Суду Фреду М. Вінсоні. Пенсія становитиме 5,000 доларів річно.

● Тисяча поліцейських і детективів охоронили президента АЙЗЕНГАВЕРА і його дружину під час перебування їх в Нью Йорку 17 серпня; куди вони їздили реструктуризації як виборці.

● Адвокатська ТОВАРИСТВО АЙЗЕНГАВЕРСКОГО ПОЇВІТІ виступило до Конгресу домагатися, щоб і адвокати включили в систему соціального забезпечення. Ця адвокатська поштова організація заявила більшістю у відношенні два до одного за тим, щоб належали до системи соціального забезпечення.

● Членів з канадських п'ятихат, після смерті своєї сестри Емільї Діон, планують відправити своє майбутнє так:

Івоина і Сесілія хочуть бути медичними сестрами, Алет хоче бути піаністкою, а Марія ще не знає, чи знову йти до монастиря, де вона вже перебувала дев'ять місяців.

● Обидві партії, демократи і республіканці, вже приготували до осінніх виборів: відбуваються в тій цілі збори, і думають, як би зібрати найбільше фондів на виборчу кампанію, під час якої вирішуватиметься справа, хто буде контролювати Сенат і Палату Репрезентантів.

● Число нещасливих випадків у місті Нью Йорк збільшилося в останньому тижні у порівнянні з тим самим тижнем минулого року. Тепер цих випадків було 649, а минулого року — 574. Але число смертних випадків зменшилося з 13-ох до 6-и. Цього року всіх поранених в автових випадках було 911, а минулого року — 754.

ПРЕЗИДЕНТ І Н-НІ АЙЗЕНГАВЕР РЕСТРУКТУЮТЬСЯ ДО ВИБОРІВ

Президент Двiт Д. Айзенгавер, разом з дружиною, побував у вiкторю, 17-го серпня в Нью Йорку, що є мiсцем його „постiйного осiдку“, щоб в бюрi Виборчої Ради зареєструватися до участi в найближчих виборах в листопаді. Під час побуту в Нью Йорку президента охороняло 1,000 полiсменiв.

АРХІЄПІСКОП МСТИСЛАВ ВІДВІДАВ ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

З Консистоїї Української Православної Церкви в ЗДА повідомляють: Дня 13 серпня, з доручення президента ЗДА Д. Айзенгавера, помічник державного секретаря — амбасадор Роберт Морфі прийняв на літній дачі архієпископа Мстислава, який прибув до департаменту стейт в супроводі секретаря консистоїї прот. Д. Лецишина та правого дорадника Церкви І. Романішина з Ньюарка. Окрім зазначених, в конференції взяли участь керівник Східно-Європейського відділу державного департаменту Френсіс Стівенс. Конференція була присвячена справі правового положення нової української імміграції в ЗДА, зокрема потреба об'єднання багатом з посеред неї, анірвати недовіри в персоналних даних, що зазнавали внаслідок страху перед примусовою репатріацією до СРСР в роках 1945-47.

Владика Мстислав докладно представив причини, які довели до того, що на початку 1945 р. в країнах Західної Європи опинилися майже 5 мiльйонiв українцiв, з яких, з огляду на примусову репатріацію, ледве кількадесят тисяч мали змогу скорасти пiзніше з окупi ЗДА. Владика Мстислав вручив п. Р. Морфі меморандум, в якому, поза всебiчним представленням справи, Українська Православна Церква в ЗДА просить Уряд ЗДА видати вiддiлм натуралізаці адміністративне розпорядження, яке б улегчило потребуючим направити недовіри документи в їхні персоналних документах.

Час, що був присвячений конференції та всебiчне за-

інтересовання цілiстю проблемі амбасадора Р. Морфі і п. Ф. Стівенса свiдчать про велику й прихильну увагу державних чинників ЗДА до потреб нової української імміграції в ЗДА. Наприкінці аудієнції, амбасадор Р. Морфі виразив бажання сфотографуватися з учасниками конференції.

Пополудні того ж дня, архієпископ Мстислав відвідав у Сенаті члена комісії законних справ сенату Александра Сміта, сенатора від стейту Нью Джерсі, який вже не раз виступав у сенаті в справах української імміграції, як тієї, що перебувала в Німеччині й Австрії, так і тієї, що опинилася в ЗДА. Сенатор А. Сміт докладно обговорив в владикою Мстиславом порушену в меморандумі справу й заповнив про свою повну підтримку прохання Української Православної Церкви в ЗДА. Владикою і його оточення сенатор Сміт прийняв в кабінеті віцепрезидента ЗДА й наприкінці відвідин запросив до спільної фотографії.

Того ж дня владика зустрівся з кол. сенатором Української Народної Республіки, а в рр. 1918-1920 українським амбасадором в Лондоні, п. Марголіним, який, не зважаючи на літній вік, і далі ретельно працює для української визвольної справи на території Вашингтону.

Треба зазначити, що конференція в державному департаменті відбулася внаслідок листа владикою Мстиславом до президента Д. Айзенгавера, якого владика вислав 18 липня. В опрацьованні меморандуму взяла участь асоціація був. українських політичних діячів союзу та інших тоталітарних режимів.

Айзенгавер проти атаки Мічелла

Вашингтон. — Президент Айзенгавер на пресовій конференції відповідав на запит у справі атаки голови Крайового Демократичного Комітету на нього і директора Боббі Джонесса і заявив, що це не правда, щоб Джонесс міг впливати на президента в тому дусі, щоб він, президент, казав заключити контракт із цією фірмою, де Джонесс є одним з директорів. Президент заявив, що він може опублікувати всі документи в цій справі. Ця фірма — це Діксон-Ейтс синдикат, яка мала б доставляти електр. струм до нової атомової фабрики по вартості на 90 або 140 мiльйонiв доларiв цiни, як пропонували

„РАДІО ВИЗВОЛЕННЯ“ В МЮНХЕНІ ПОЧАЛО ПЕРЕДАЧІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Нью Йорк. — З Американського Комітету Визволення від большевизму повідомляють: „Радіо Визволення, антикомуністична радіовислання в Мюнхені, Німеччина, в якому працюють утікачі та емігранти із советських територій, започаткувало сьогодні, 16-го серпня, вперше радіопересилання українською мовою, перестерігаючи український нарід, що советський режим намагається скріпити себе відликами до української національної гордості та пропозиціями стану „молодшого брата“ великоросів за підтримку диктатури. Повідомлення про відкриття радіопересилань в Україну та збільшення в ікористовуваннях Радіо Визволення мов до 17, проголосив у ньюйоркському бюрі Американського Комітету Визволення від большевизму голова цього Комітету, адмірал Леслі С. Стівенс. Американський Комітет забезпечує фінансову підтримку для Радіо Визволення. В інавгураційній радіопередачі українською мовою підкреслено, що український нарід, тепер жорстоко поневолений большевицькою диктатурою, неодмінно займе своє місце в „сім'ї вільних народів“, і закликається його, щоб він не дав заманути себе в „братерство“ з тиранією, яка знищила демократичну Українську Республіку та переводить серед українців криваві чистки і десятуючий населення голод. В ній заявлено, що українці об'єднуються з іншими советськими народами для боротьби проти советського режиму. Сподівається, що нові радіопересилання сильно збільшать кількість слухачів Радіо Визволення в Советському Союзі. Українці щодо числа є після росії другим народом Советського Союзу і їх кількість становить 44,000,000. З додання українських програм, Радіо Визволення має тепер дев'ять мовних відділів. Воно започаткувало свої пересилання 1-го березня 1953-го року одномовним, російським відділом. Крім російської і української мов, радіопередачі пересилаються тепер у мовах: білоруській, вірменській, грузинській, азербайджанській, татаро-башкирській, в чотирьох турських мовах: узбекській, туркменській, киргизській і казахській, та в шести північно-кавказьких мовах: аварській, карачо-балкарській, чечено-інгушській, черкеській, осетинській, кумикській та лезгінській. Адмірал Стівенс повідомив, що Радіо Визволення впроваджує пілотораційного існування значно поширюючи теж радіопередавальні можливості. Воно має тепер сім радіовислень, що діють на 10-15 різних хвилях 24 години на добу, передаючи свої програми, приготувані спеціалістами з поміж емігрантів, для советських окупаційних сил у Східній Німеччині і Австрії та для західних і південних районів Советського Союзу. Адмірал Стівенс заявив, що Совети від першого дня пересилання Радіо Визволення реагували на них, ведучи сильну кампанію за глушіння. Згідно з відомостями Комітету, заглушення у відношенні до Радіо Визволення інтенсивніші, ніж у відношенні до будь-яких заходів, що там слухають програми Радіо Визволення і саме ці програми захопили їх до втечі. Пригадуючи недавню атаку на Американський Комітет у московській газеті „Правда“, написану збіркою українських емігрантів, який перекладає до Советського Союзу, адмірал Стівенс висловив здогад, що це було інспіроване Советами зі страху перед ефектом пильовою радіопрограм українською мовою. У зв'язку з відкриттям цих програм, адм. Стівенс вислав так телеграму Українському відділові: „Всі урядовці Американського Комітету прилучаються до моїх сердечних вітань і привітань працівникам Українського відділу за їх гарні зусилля відносно сьогодинішнього започаткування у крiаїнських радіопересилань“.

Це є повний текст повідомлення Ам. Комітету.

МАРШАЛ БУЛГАНІН „НЕ ХОЧЕ ВІЙНИ“

Москва. — „Геть із війною“ — заявив з латосом советський маршал Нікола й Булганін, військовий міністер в уряді Маленкова, і заявив, що додає: „Але, коли б прийшла війна, то ми, не вважаючи на всю нашу ненависть до війни, будемо діяти“. „Коли це необхідно, то будемо воювати“. Цю заяву склав Булганін у формі тосту, що його вголосив на бенкеті в індонезійській амбасаді з нагоди роковин проголошення самостійності Індонезії. Він сказав далі: „Яку це, як маршал Советського Союзу і командувач всіх збройних сил СРСР. Не думайте, що Советський Союз хоче воювати. Ми не хочемо цього. Говорю це не тому, що ми слабі, але з чисто людського становища. — не хочемо кровопролиття. Ми вже воювали досить“.

Англійська мова у Католицькій Церкві в ЗДА

Рим. — Свята Конгрегація для справ обряду, одна з 12 конгрегацій, що займаються справами Католицької Церкви, запропонувала, а папа Піій XII ту пропозицію затвердити, — надати Католицькій Церкві в Північній Америці право акивати англійську мову замість латинської в церковних відправах. Це стосується уділювання святих Тайн, вичаїння і деяких інших церковних відправ, але не стосується основної Богослужби, яка має бути надана латинською. Введення частини, що живої англійської мови до

АЙЗЕНГАВЕР ГАРАНТУЄ ОБОРОНУ ФОРМОЗИ

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР СКЛАВ ЗАЯВУ, ЩО ЗДА БОРОНИТИМУТЬ ОСІДОК НАЦІОНАЛЬНО-КИТАЙСЬКОГО УРЯДУ НА ФОРМОЗІ НА ВИПАДОК АТАКИ ЗВУКУ КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ

Вашингтон. — З'єднені Держави будуть боронити Формозу, якщо комуністичний Китай заатакує її. Таку заяву склав президент Айзенгавер на своїй останній пресовій конференції. На запит представника агенції „Юнайтед Пресс“, який покликався на газетні вістки про зріст сили комуністичного Китаю і про погрози комуністичного Китаю до Формози, як осідоку націоналістичного китайського уряду Чіанг Кай-шека, і винці одверто спитав: „Що станеться, коли китайські комуністи заатакують Формозу?“. Президент відповів буквально так: В кінці або лютому 1953 р. видано інструкції до Сьомої Флотії. Ці інструкції, що торкались охорони Формози, потерили тільки розпорядження, що були в силі щодо тієї флотії ще від 1950 року. Ці розпорядження залишаються далі в силі і тому, Президент, стверджує, що сталося би на зазначеній вгорі випадок: кожна інвазія

Чу Ен-лай хоче приязни з Англією

Пейпінг. — Комуністичний прем'єр і міністер закордонних справ Чу Ен-лай переконував колишнього англійського прем'єра Етлі, який на чолі групи соціалістичних парламентаріїв перебував тепер у столиці комуністичного Китаю, що його уряд працює від часу приходу до влади „для миру“, промовчавши „миру“ діяльність цього уряду в Кореї та Індокитаї. На бенкеті в честь англійських гостей Чу Ен-лай вголосив довгу промову про konieczність англо-китайської приязни. Він поклався на свої розмови, переведені в Індії й Бурмі, на становище цих двох азій-

Неясна доля 2,840 вояків ОН в Кореї

Мунсан. — Адмірал Бріттейн, як представник командування військ Об'єднаних Націй в військовій комісії для справи перемир'я в Кореї, зажадав у письмовій формі відповідей від комуністичної сторони, що сталося з 2,840 вояками військ Об'єднаних Націй. У тому числі є 526 американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Як що вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вердуться, а як померли, то комуністи повинні вивести, в яких обставинах і коли вони згинувли, де поховані і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома американських вояків, 50 інших альянтів і 2,26

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незаказані матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СУМНІВНИЙ ПАТРІОТИЗМ

У нас багато говориться про патріотизм, проголошується багато патріотичних фраз, але рівночасно дається цю раз менше практичних і справді переконливих доказів такого нашого патріотизму. Тому то і той наш словний патріотизм викликає поважні сумніви.

Патріотичні слова і фрази зайво наводили. Їх бо чується і читається на кожну кроці і їх можна б сказати, кожний знає напам'ять. Натомість мало хто пам'ятає і хоче пам'ятати про ті діла, які ставлять у поважний сумнів наш патріотизм, і які теж спостерігаються на кожну кроці.

Приклади почнімо від Народного Фонду. Цей Фонд існує вже повних чотири роки, а в останніх днях проголошено збірку на 5-й його рік. Висоту Фонду, при його встановленні, визначено на „бодай“ 250,000 доларів, і це було мінімальне, якщо взяти до уваги не тільки чисельність нашої спільноти, але й її патріотичні слова та маніфестації. Тим часом, як виглядає збірка Фонду на практиці за останні чотири роки? В першому році існування Фонду, отже в календарному 1950 році, збірано до Фонду 102,215.74 дол. Черговий рік, 1951-й, що позицію поправив і загально збірка становила 128,963.79 дол. У третьому році вислід збірки теж поліпшився, бо становив 136,288.97 дол. і вливав нові надії і створював новий ентузіазм. Можливо, що цей ентузіазм вплинув відповідно і на завершення нашої консолідації в УКК. Проте, даліший рік приніс уже велике розчарування. Наша спільнота не спромоглася не тільки на бодай кілька десятків тисячок до запланованого чверть мільйона, але ще більше віддалилася від нього кінцевою сумою складок до Народного Фонду, зменшивши її до 117,229.66 доларів, не зважаючи на збільшену пропаганду Фонду та нові і зміцні успіхи в праці Українського Конгресового Комітету.

Збірники і внески до Народного Фонду є барометром нашого патріотизму і нашої громадської виробничості та дисципліни. Не тільки сума зібраних фондів, але й те, хто їх складає та скільки таких є, що ці фонди складають — багатомовне свідчення нашої вартості. А коли долучити до того ще й участь нашого загалу в кожних наших харитативних акціях Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, зокрема теперішній відгомін на нову переселенчу акцію, тоді матимемо цілком оправдані причини сумнівів щодо нашого словного патріотизму.

Де шукати причини того? Їх багато, але вони у першу чергу в нас самих, у нашій спільноті та її загальному настанові. Ми „американизуюсь“ в цілком неамериканський спосіб та неамериканським напрямку. Бо справжній американизм — це не та помітка, тепер у нас в зростаючій з кожним днем мірі догана за грошем та особистими вигодами, але передусім відданість цій країні та її ідеалам волі і традиційній тенденції допомагати тим, що волі не мають, але до неї прагнуть. Цього вчили Батьки цієї країни і до цього закликають теперішні її найкращі представники і виразники.

З другого боку, наша спільнота сама розгублюється в більше або менше абстрактних патріотичних, хоч і як високим фразам, але без їхнього практичного виявлення в хай і малих, але конкретних ділах. Інтересний прояв: у розмовах і, наприклад, у надісланих до редакції матеріалах тепер майже не зустрічається того, що мало б конкретний зв'язок з Україною, її землею і людьми. За відносно малими винятками, і то головню з давніших часів, у нас тепер майже не говориться і не пишеться хоч би про ту Україну, яку ми знали і в якій жили. Найчастішою темою розмов давніших іммігрантів між ними самими або з їхніми дітьми були їхні села чи міста на Україні, їхні переживання і т. п. Сьогодні всі декларують про самостійну і соборну, про воюючи, про страждуючу, але непокорену і т. п. Україну, але роблять це переважно словами і переважно на всіляких протестативних маніфестаціях та пікніках, з яких тільки дуже мало впливає або й нічого не впливає до Народного Фонду. В індивідуальних розмовах чи писаннях є ще трохи „високої політики“, часом це дещо із скитальських таборів, але України, з її конкретними людьми та їх життям і їхніми селами та містами, вже майже цілком не видно з-поза „кар“ і „гавнів“. Ще менше бачать її наші діти в наших домах, бо тут те більше заслоняє її телевізія та наша розгубленість між банковими книжечками і абстрактними патріотичними фразами.

Всі ці недомогання є в нашій спільноті, і вона може їх ужити. Нашим масовим відгомін на заклик УКК в справі Народного Фонду та загальною перевіркою і поживленням нашого громадського життя в нашому сезоні ми могли б легко розв'язати бодай головніші сумніви щодо нашого патріотизму.

НЕВДАЧА ІДЕІ ФЕДЕРАЦІЇ

Від підписання в Парижі 27 травня 1952 року закінченого пакту Оборонної Спільноти минуло більше як два роки. У тодішніх коментарях американська преса славилася подією, як одну з найбільших перемог американської політики, бо всієї американської філософії у підході до зовнішнього світу. Ця філософія — це щось більше, як актуальна буденна інтерпретація значення того пакту: рішення відбудувати німецьку збройну силу і включити її в західну оборонну систему, як величезне скріплення теперішніх сил НАТО проти сподіваного совєтського агресора. Філософія, що на ній Америка будує своє відношення до Європи, як материнського континенту всіх американських держав і як джерела найбільших турбот Америки дуже проста: хай Європа поділена на безліч маленьких державок, замість ті міжнаціональні спори, які доводять до щораз нових воєн; хай тепер, в обличчя нового спільного ворога, об'єднається; хай для цієї цілі послаблять і моральні і фізичні кордони, які ділять європейський захід, і піде вперед шляхом до федерації, за світлим зразком північноамериканської великодержави; а для здійснення цієї мети потрібне передусім замирення поміж французами і німцями, двома великими народами двох великих культур, смертельно ворожими народами, що їх ворожнеча коштувала вже не тільки Європу, але й Америку море крові й безмірну витрату енергії.

Тому то американська дипломатія не задовольнилася існуванням НАТО (Північно-Атлантичного пакту), а працювала над створенням такого доповнення його, щоб поширити суттю військового значення НАТО на значення політичне. Пакт Оборонної Спільноти передбачав, як свою найвищу установу, раду міністрів, асамблею, виконке бюро і найвищий суд. У раді міністрів засідали б по три міністри від Франції, Італії і Західної Німеччини, по два від Голландії, Бельгії та однієї з Люксембургу. Ця рада міністрів була б зв'язковим органом між названими шістьма державами і видавала б доручення виконному органу, як, проте, потребували б одностайності постанов. Асамблея складалася б з ради, яка адмініструє Сталево-вугільною Спільнотою, що існує за планом Шумана, плюс по три представники від Франції, Італії і Західної Німеччини, збиралася б раз на рік, щоб вислухати й переконувати згоди від виконного бюро і передкладала свої пропозиції раді міністрів. Виконке бюро було б понаддержавною установою, бо його 9 членів, вибраних на час 6 років, не діставали б наказів від окремих державних урядів, а тільки від ради міністрів Оборонної Спільноти. Цей виконний орган мав би бути адміністративним органом європейської армії. Найвищий суд лагодив би спори не тільки між членами Спільноти, але й між радою міністрів та виконним бюро, і наглядав би над правильністю виконання договору.

Вже з цього найкоротшого й найпоширенішого огляду

видно, що пакт Оборонної Спільноти був подуманий, як повний етап у здійсненні ідеї європейської федерації, так само, як Сталево-вугільну Спільноту трактувало теж під кутом цієї ідеї, цієї останньої цілі. Англо-американська дипломатія, правляючи добуваючи корінь нечаста європейського континенту в французько-німецькому суперництві і ненависті, прийшла була до переконання, що закінчити відійняти французько-німецький спір можна тільки в рамках ширшого, європейського порозуміння, викресавши в обох тих народах, французькому і німецькому, європейський патріотизм, коштом перебігання, як до екзальтованого, як до гістеричного, виключно лише їх національного патріотизму. Самі французи дійшли були до того висновку: неможливо інакше забезпечити собі контроль над новим німецьким збройним і новою німецькою армією, як тільки в рамках загальноєвропейської спільноти, спільної армії, спільного надзвичайного апарату, не тільки військової команди, але політичного тіла. І тому формальна ініціатива щодо пакту Оборонної Спільноти вийшла була з французьких кіл, від того гурту політиків, як Шу, май, Відо, Монне й інші, найтісніші політичні приятелі бельгійського державного мужа Спаака, фанатичного звелічника ідеї європейської єдності й європейської цивілізації. Успіх тому проєктові запевнено з моментом, коли й по німецькому боці знайшовся державний діяч великого формату, який рішався переставити розвиток Німеччини з рейок одностайності на європейські рейки. Постававши на карту християнського Заходу проти комуністичного Сходу, Аденауер бачив єдину можливість розвитку і розбудови німецької сили в тісній співпраці з Заходом, яка була б неможлива при далішій ворожнечі з Францією. Тому прийняв терорію „європейської німців“, що була рівнобачником і відповідала до теорії про „європейську федерацію“.

Проте німці, більш здисципліновані у відношенні до свого державного проводу, особливо до проводу, що вже здобув собі авторитет своїми безсумнівними успіхами, підпорядкувалися доктрині Аденауера про конєчність їх „європейської“ спокійності і легше, як французи. Коли в Західній Німеччині появилися негативні голоси (соціал-демократичної партії чи колишніх канцлерів Брюнінга і Лютра), то вони виходили з засновків практичної закордонної політики: зберігати рівновагу між Сходом і Заходом, не вимушувати активно в американсько-совєтське суперництво, лавірувати між ними двома потугами і на цьому користатися. Зате у Франції величезна більшість противників пакту Оборонної Спільноти (за винятком адміністрації) рекрутувалася відразу з чуттєвих джерел націоналізму: генерал де Голль, сеніор політики Еріо чи колишній президент Орліо — всі вони заявляли проти наддержавних компетенцій ради міністрів і виконного бюро Оборонної Спільноти, проти повної рівності з нім-

цями у тому найвищому політичному тілі і проти рівності німецької та французької армії в спільній європейській армії.

З упадком уряду Ляпієлі і з приходом до влади Мендеса — Франса відомо було, що французький уряд висуне знову якісь нові застереження, дармащо попередній президент Франції, Відо, запевняв, що гарантії, що їх він зажадав від Англії й Америки та від німців у справі Зарпінні, були „остатніми передумовинами“ до ратифікації Францією того пакту. Проте ніхто не сподівався, що ті нові застереження Франції підуть по лінії, яку прийняв Мендес — Франс: повного знищення понаддержавного і понаднаціонального характеру пакту Оборонної Спільноти і зіштовхування Німеччини у тому пакті знову на нижче і підрядніше становище. Ніби Мендес — Франс затримав принцип відбудови німецької збройної сили, але так його „обмрувув“, що в

практиці ледве чи він буде реальний. І тому у Вашингтоні, Лондоні й Вонні таке збентеження. Зокрема у Вашингтоні відчували цей новий французький проєкт, як удар для ідеї європейської федерації і скріплення націоналізмів — і німецького і французького — з зародками такої дальшого напруження німецько-французької атмосфери, яке виключало сильний і надійний блок Заходу проти комуністичної Москви.

Програма американської політики полягала ось у чому: коли конференція в Брюсселі всіх шести сигнатарів пакту Оборонної Спільноти прийме пропозиції Мендеса — Франса, ідея федерації Європи потерпить, — коли їх відкине — ця ідея теж потерпить. Москва боється одного: німецької армії по боці Заходу. ЗДА боється чогось більше, ображаного на дальшу будучність: дальшої незгоди між європейськими народами. Цій незгоді дійсно не видно кінця.

МІНІСТЕР ТЕРОРУ - КРУГЛОВ

Про С. Н. Круглова — нинішнього заступника секретаря поліційного апарату МВД, командувача 900-тисячної армії емігрантів, пана над життям і смертю 15 мільйонів в'язнів комунізму і головної ланки внутрішнього шпінжажу — доведене вже нічого не було відомо. Офіційної біографії цієї людини не опубліковано й досі.

У ч. 3 (10) „Вестника“ Інституту для вивчення історії й культури СССР знаходимо цікаві матеріали В. Сєвєрова, який докладно змалював криваву кар'єру Круглова. Як твердить В. Сєвєров, йому, за три роки перед другою світовою війною, „пришлюся познайомитися і прожити кілька тижнів під одним дахом“ з теперішнім генеральним комісаром державної безпеки і міністром внутрішніх справ СССР.

Як оповідав нібито сам Круглов, походив він з пролетарської родини і 17-річним хлопцем пішов до червоної армії, де служив при кіно-військовій роти. По закінченні громадянської війни вступив на службу до Че Ка — протиотипи сучасного МГБ, в частину особливого призначення — ЧОН, що мала завдання поборювати „контрреволюцію“ і спекуляцію. Пізніше звівся і закінчив у Москві Промислову академію.

Не знати, чи ця „бездоганна“ з погляду комуністів біографія є дійсною, чи вигадана її сам Круглов. Фактична ж кар'єра його, як чекіста, починається від першої сталінської „п'ятиріччя“.

Хоч як сказано, Круглов здобув технічну освіту, але за фактом не працював — його вабила чекістська робота. І він почав у т. зв. спецвідділах новобудов, побувавши за кілька років майже на всіх найбільших будовах Совєтського Союзу. Завдяки своїй, на кожному кроці підкреслюваній, відданості Сталінові і партії, в 1934 році його призначено на працю в центр — у комісаріат важкої промисловості.

Але в Москві Круглов подовгу не засиджувався — він беззастановно розділював „великих сталінських будов“, нагачуючи страх не тільки на в'язнів та службовий персонал, але й на ста-

на Ольшанському цвинтарі в Празі була ділянка, де хоронили наших православних покійників. Цвинтарна управа винаймала місце для покійників тільки на десять років. По цьому часі можна було наново заплатити за місце вже від десяти до п'ятдесяти років. Коли ж по десяти роках того не було зроблено, то гробокопачі викопували останки небжучих, виносили й вивертали з візка до загальної шахти. Таким робом багато останків наших видатних людей безслідно зникло з того цвинтаря.

Місце спочинку Олександра Кандиби — Олеса — було знайдено до дня 25 липня 1954 року. Заплатити за місце на цвинтарі на нових десяти років при тому режимі, що панує в Празі, ніхто не відважиться. І так його останки вже певно опитані з тисячами інших. (Останки моєї бувшої дружини вже шість років там...). Ніхто певно не подбав і про місце спочинку дружини Олеса „матері Олєжича“ — Ві-

УТЕЧА КЛІМОВИЧА

(Доповідає із Лондону)

„Західно-східна торгівля“ — так можна б іронічно назвати майже щоденні втечі і вильоти громадян західних держав до країн совєтського блоку і навпаки. В кінці липня стався пригода на польському кораблі — „Ярослав Домбровський“. Якийсь вичерпаний, молодий чоловік зачепився за край, що виходив з корабля на берег Темзи в Лондоні, видно хотів вилізти з корабля на берег, але не мав сили і попав знову на корабель. Люди з берега бачили, як того чоловіка на кораблі вхопили і замкнули.

Чутка про це рознеслася по Лондону між англієцями і чужинцями. Цим зацікавилися журналісти, політичні діячі, установи британських професійних спілків, церковні діячі і т. п. Ясна річ, найбільше зацікавлені польські емігранти, бо згодувалися, що той захований чоловік пробував тікати на волю. З усіх боків почали звертатися до британського уряду, щоб не дозволив загинути нещасливому чоловікові, який „вибрав свободу“.

Ці інтервенції не були, ясна річ, дуже прямими британським урядом. Цей уряд хотів, щоб весті з Москвою та її сателітами політику „аби лихо тихо“, щоб не дразнити володарів за залізною заслоною. Тому, поки емігранти і британські громадяни клопоталися за чоловіка, що так драматично зник у корабельній будигарії, міністри британського уряду були в непевності й нерішучості: чи варт задля якогось невідомого підданого польської комуністичної диктатури псувати собі відносини з торговельні зв'язки з совєтським блоком? Відомо, як для улашкування Сталіна міністри західних великодержав дали згоду на конференції в Ялті 1945 р. на примусову репатріацію всіх совєтських громадян, що опинилися в Німеччині за другою світовою війною. Чи життя і свобода одного невідомого вітника з польського корабля значить більше, як мільйони насильно репатріюваних „ост-арбайтерів“?

Очевидно, перебуваючи в цих сумнівах, уряд П. Величчини не поспішав давати накази виконавчим органам діяти для звільнення нещасливого вітника з польського корабля. Але наперті мусів піти на зустріч громадській думці і натискові організованого суспільства. Не обійшлося тут без трагікомічних пригод при вирішенні справи. Польський організації не знали, що то за утікач, якого він політичного напрямку. А як нема певності, то чи варт дати сушити собі голову, коли, може, той невідомий утікач своїми оповіданнями збільшить серед еміграції політичну нагуш противників? Тому, польський організації, проголошували за звільнення вітника, не виявляючи особливої активності його дійсного звільнення. („Вони більше зайняли проблемою національної єдності, хто має бути на еміграції“).

Звільнення Клімович після цього зник. Причина: польські опікуни звільненого вийшли на цю роботу. Вони продали виключні інформації Клімовича одній лондонській газеті за добрі гроші. Перед представниками преси Клімович з'явився аж за тижень після свого звільнення. Цей детект „опікунів“ Клімовича викликав серед англієць велике обурення. Так ладно дотюго зіпсувала бочку меду... Свідок

За свій „винахід“ і чекістську заподіяльність Круглов дістав відзнаки полковника державної безпеки, був обраний кандидатом Центрального Комітету партії і став „своїм чоловіком“ у самого Сталіна.

З посту помічника начальника УКК Круглов незабаром був переведений на пост заступника начальника ГУ-ЛАГ, а звідтам — на пост заступника начальника КРУ (Контррозвідчє Управління). На початку війни він був уже начальником цього найголовнішого органу НКВД.

Період другої світової війни дав Круглову можливість на всю широчінь проявити свої таланти чекіста.

В 1942 р. коли совєтській армії панічно тікали на схід, Круглов створив спеціальний контррозвідчий відділ СМЕРШ — „Смерть Шпінжару“, що підлягав безпосередньо Раді Оборони на чолі з Сталіном.

За 1943-49 рр. СМЕРШ розстріляв, повісив і позасідав у концтаборі кілька мільйонів людей, здобувши собі в совєтській армії страшну славу, а своєму організаторові й керівникові — орден Леніна.

Спочатку перед СМЕРШ-ем стояло завдання: за всяку

(Закінчення на 3-ій стор.)

Ф. Мелешко

РОДИНА КАНДИБІВ

(Згадка)

(3)

Олег Олександрович Кандиба — поет Олєжич — доктор філософії, учений археолог і літератор. Ця славна дитина подружжя Кандибів, якийсь раз поріс на моїх очах. До свого батька, олядний поет, трохи сутулуватого, стрункий, високий (Олєжич трохи вище волосся і очима ніби не зовсім був подібним. На струнку, високу, також з ясними очима матір ніби не був подібний. Все ж таки мають більше май схожості з батьком.

Олєжич на сина Олєжича мав певний вплив. Сина вигодувала й виховала мама, а Олєжича в нього всю свою гождюся з тим його визнаванням. По Олєжичу й ніколи було так замішати, бо ж бо не монарх, його вибирають за його все кудиш гнали на якийсь час. Коли б Олєжича бачили, з малого Олєжича

та, український народ та його держава очолила в усіх відношеннях достояння людини. Він усі дані мав для того і володів трьома світовими мовами — французькою, англійською та німецькою.

По довгий перерві мені довелося — і то вже востаннє — зустрітись з Олєжем у лютому 1942 року в жіночій їдальні в Празі. Він дуже змінявся. Убрання на ньому обвисало, наче з чужого плеча. Олєжич те доношував сорочки свого колишнього розміру — сорок шість, хоч тоді мабуть вистачало б йому і тридцять восьме число... По-старому нарікав на шлунок, серце та печінку.

Головна ж причина скуднення мабуть у тому, що не має вже доброго пива? — пожуравляв я.

І того недоброго відляють тільки по півлітра — від таких порцій не покращаєш, — відповів Олєжич також ніби жартом.

У тому ж самому помешканні, що я описав, 22 липня 1944 року, здається, на по-

чатку шістдесят п'ятого року життя Олександрів Івановича помер. Його любого, такого надійного сина, Олєга тоді вже не було в живих, бо ще 17 червня гестапці замучили його в концетраку. Про це Олександрів Іванович не казали, і пережив він сина аж на місяць і п'ять днів.

Вся ця страшна трагедія, весь біль утрати сина і чоловіка мусіла перенести Віра Антонівна. Вона залишилася сама на чужій — чужині. Невістка, молодесенька вдова, Олєгова дружина жила при своїх батьках — Блєцких. Коли саме перестало не дуже, добре серце Віри Антонівни битися — не знаю. Після похорону Олександра Івановича написав, мені на Лемківчину привіталь полк. Д. Антончук (пізніше, „рятує“ від енкаведистів, він кинувся під потяг): „Сьогодні відбувся величавий похорон Олєса. Людей збиралося дуже багато. Похоронили його поблизу вашої дружини...“

NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568